

Ruti Ruti a Fe Taruxuna

Ruti Moyaba kaana a fe taruxun nan ito ra. Ruti a fe taruxu ligaxi waxatin naxan yi, kitisane nan yi Isirayila yεeratine ra. Ruti yi a mame Nowεmi fεma. A siga nεn Nowεmi fεxε ra a konni Isirayila yamanani. Ruti nun a mame Nowεmi yi na waxatin naxan yi, a dεxε nεn a xεmε singen xabilan muxuna nde xεn ma. Ala yi a baraka, a dii xεmεna nde sεtε naxan yi xili Obedi. Taruxuni ito bata a yita en na fa fala Ala hinanma siyane birin muxune ra naxan na fa a ma, a findi a muxun na. Ruti findixi Yesu Alaa Muxu Sugandixin benbana nde sεtε muxun nan na. Amasεtε Obedi nan Yese sεtε. Yese yi Manga Dawuda sεtε. Yesu nga kelixi Manga Dawuda bεnsεnna nin (Matiyu 1.5).

Elimεleki Moyaba yamanani

¹ Kitisan yi Isirayila yamanani waxatin naxan yi, kame gbeen yi so yamanani. Nayi, xεmεna nde yi keli Bεtεlεmi taani, Yuda yamanani e nun a naxanla nun a dii xεmε firinne, e yi sa dεxε Moyaba yamanani.

² Na xεmεn yi xili nεn Elimεleki. A naxanla fan yi xili nεn Nowεmi. A dii xεmε firinne fan xinle nan itoe ra, Malon nun Kiliyon. Efarata bεnsεnna nan yi e ra, Bεtεlεmi kaane Yuda yamanani. Elimεleki nun a denbayaan yi siga Moyaba yamanani. E yi dεxi Moyaba yamanani waxatin naxan yi,

³ Elimεleki yi faxa. Nowεmi yi findi kaja gileñ na e nun a dii xεmε firinne yi lu.

⁴ Nowəmi a dii xəməne yi Moyaba jaxanle futu. Naxanla boden yi xili Oropa, boden fan yi xili Ruti. Nba, e yi lu mənni han *jəxən* fu *jəxən*.

⁵ Na xanbi ra, a dii xəməne firinne, Malən nun Kiliyon fan yi faxa. Nowəmi keden peen yi lu amasətə a xəmən nun a dii xəməne bata yi faxa.

Ruti yi bira Nowəmi fəxərə

⁶ Nowəmi yi a mə fa fala a Alatala bata a yamaan baraka Isirayila yamanani. Marigin bata balon so Isirayila kaane yii ki fajin. Nanara, Nowəmi yi a yitən a keli Moyaba e nun a mamuxune.

⁷ Nowəmi yi dəxi dənaxan yi a keli mənni, a mamuxu firinne biraxi a fəxərə, e yi kiraan suxu xətə Yuda yamanani. Koni e kira yi,

⁸ Nowəmi yi a fala a mamuxune xa, a naxa, “Ə xətə, birin xa siga a nga konni. Alatala xa hinan ə fan na alo ə bata hinan n tan nun n ma diine ra kii naxan yi naxanye faxaxi.

⁹ Alatala xa xəməne fajin fi ə ma e nun bəjənə xunbenla ə banxine kui.”

Awa, Nowəmi yi a jungu a mamuxune ma, koni e lu wugə e mame a fe ra.

¹⁰ E yi a fala e mame xa, e naxa, “En-ən, en birin xa siga i kon kaane fəma.”

¹¹ Nowəmi yi a fala a mamuxune xa, a naxa, “N mamuxune, a lan ə xa xətə ə konni. Nanfera ə waxi a xən ma en birin xa siga? Ə yengi a ma fa fala a n mən nəə dii xəməna nde bare nən naxanye ə fute ba?

¹² Ə xətə ə konni amasətə n tan bata fori xəməne taa ra dəxən ma. Hali n na a fala n naxa n xəməne gətə sətə to kəeən na, n dii xəməne bari,

¹³ ε nœ dœxε han ne yi gbo ba? Εn-εn, n muxune, ε a kolon a na mi ligε. Alatala bata n tan, Nowεmi a dunuja ragidin xœdœxœ ayi dangu ε gbeen na.”

¹⁴ Nba, Oropa nun Ruti mœn yi wuga fœlœ. Awa, Oropa yi a jngu a mame ma, a xœte a konni, koni Ruti tan mi tin xœte.

¹⁵ Nanara, Nowεmi yi a fala Ruti xa, a naxa, “Ruti, Oropa bata siga a muxune fœma e nun a gbee alane. I fan xa siga a fœxœ ra ε konni.”

¹⁶ Koni Ruti yi Nowεmi yabi, a naxa, “I nama a fala a n xa xœte i fœxœ ra. N mame, en birin xa siga. I na siga yire yo yi, en birin nan sigama na yi. I dœxœ yire yo yi, n fan dœxœn na nin. I ya muxune yi findi n ma muxune ra, i ya Ala yi findi n ma Ala ra.

¹⁷ I na faxa yire yo yi, n fan faxan mœnna nin, n maluxun mœnni. Xa sese en tan firinna fata, xa sayaan mi a ra, Alatala a tœrœn naxan jnaxu dangu tœrœn birin na, na xa n li.”

¹⁸ Nba, Nowεmi to a to a Ruti bata kankan a ma, a fœ e firinna birin xa siga, Nowεmi mi fa fala yo ti sœnœn.

¹⁹ E firinna birin yi siga han Bœtelœmi taani. E soxina, taan birin yi kabœ e fe ra, jnaxanle yi lu a falœ, e naxa, “Nowεmi nan yati ito ra ba?”

²⁰ Nowεmi yi e yabi, a naxa, “Ε nama n xili Nowεmi, koni ε n xili ba ‘Sœxœletœna’ amasœtœ Ala Sœnbœ Kanna bata tœrœn nafa n tan ma.

²¹ Nba, n tan Nowεmi kelima be waxatin naxan yi, se wuyaxi yi n yii nun. Koni Alatala bata n naxœte be yi sese mi fa n yii sœnœn. Nanfera ε tan

naxanle n xilima a Nowəmi?* Alatala bata yelin n yalagę, Ala Sənbə Kanna bata tərən nafa n ma.”

²² Nba, Nowəmi nun a mamuxun Ruti fa kii nan na ra sa keli Moyaba yamanani fa Bəteləmi yi malo xaba waxatini.

2

Ruti yi siga Boosu a xəen ma

¹ Xəməna nde yi Nowəmi a xəmən xabilani a xili Boosu. Muxu kəndən nan yi a ra e nun nafulu kanna. E nun Elimələki yi xabila kedenna nin.

² Ləxəna nde, Ruti Moyaba kaan yi a fala a mame Nowəmi xa, a naxa, “N xa siga malo xəri yikentundeni. Waxatina nde, muxuna nde tinma nən n yi na liga.” Nowəmi yi a yabi, a naxa, “N mamuxuna, awa siga.”

³ Nayi, Ruti yi siga xəena nde ma malo xəri makentundeni walikəne fəxə ra. Boosu nan ma xəe yi na ra Elimələki xabila yi muxuna nde.

⁴ Ndədi ligaxina, Boosu fan yətəen yi fa keli Bəteləmi yi, a yi a fala walikəne xa, a naxa, “Alatala xa lu ε xən.” E yi a yabi, e naxa, “Alatala xa i fan baraka.”

⁵ Boosu yi a walikə kuntigin maxədin, a naxa, “Naxalan sungutunna mundun ito ra?”

⁶ Kuntigin yi Boosu yabi, a naxa, “Naxalan xəjən nan a ra naxan kelixi Moyaba yamanani, a faxi Nowəmi nan fəxə ra.

⁷ A n maxədin nən a xa bira n ma walikəne fəxə ra, alogo a xa e xəri makentun. A wanla fələxi nən xabu xətənni, a baxi sigadeni nən iki a matabudeni gageni.”

* **1:21: 1.21Nowəmi** bunna nəen fa fala “Səwa muxuna.”

⁸ Awa, Boosu yi siga Ruti f_εma, a naxa, “N xa a fala i xa, i nama fa siga malo x_ɔri yikentundeni d_εd_ε yi s_ɔn_ɔn f_ɔ n ma x_εen ma be. Ε nun jaxanli itoe xa lu wale be.

⁹ Bira walik_εne f_ɔx_ɔ ra, e n_εma yire yo xab_ε, i siga e f_ɔx_ɔ ra m_εnni. N bata yamarin fi n ma muxune ma a e nama i t_ɔr_ɔ. Awa, min x_ɔnla na i suxu waxati yo yi, i siga, i sa i min walik_εne min seen na.”

¹⁰ Ruti yi a xinbi sin Boosu bun ma, a yi a y_εtagin lan b_ɔx_ɔn ma, a yi a fala a xa, a naxa, “Nanfera i xaminxi n ma fe ra? Nanfera i hinanxi n tan x_ɔj_εn na?”

¹¹ Boosu yi Ruti yabi, a naxa, “N bata na feene birin m_ε i naxan nabaxi i mame xa xabu i ya x_εm_εn faxa. N bata a kolon fa fala i bata i nga nun i fafe nun i ya yamanan bej_εn, i fa be yi, i fa so n ma muxune y_ε, i mi yi naxanye kolon a f_ɔl_ɔni.

¹² Ruti, i bata naxan liga, Alatala xa i barayi. I yi duba kamalixin s_ɔt_ɔ keli Alatala Isirayilaa Ala yii i faxi naxan f_εma i ratanga feen na.”

¹³ Ruti yi Boosu yabi, a naxa, “Mangana, i fan n tan xa, i bata n b_ɔj_εn xunbeli fala fajin na i naxan tixi n xa, amas_ɔt_ɔ hali i ya walik_ε keden peena a fisa n tan xa.”

¹⁴ Awa, d_εge waxatina a lixina, Boosu yi Ruti xili, a naxa, “Fa be, en birin xa fa en d_εge. Buruna nde tongo i yi a sin sabini.” Nba, Ruti nun walik_εne yi sa d_ɔx_ɔ e nun Boosu. Boosu m_ɔn yi donse ganxina nde radangu Ruti ma. Ruti yi a d_εge han a lugo, a donse d_ɔn_ɔx_εn m_ɔn yi lu a yii.

¹⁵ Nba, Ruti m_ɔn sigaxi na malo x_ɔri makentundeni, Boosu yi yamarin fi a walik_εne ma, a naxa,

“Ruti xa a xaba han xidine saxi dənaxan yi. Ε nama a rayagi fe yo raba.

¹⁶ Na na dangu, ε mən xa maala nde ba xidine ra, ε yi e rabenin bəxən ma, a yi e tongo. Ε nama fala yo ti a xili ma.”

¹⁷ Awa, Ruti yi fərijən maala malanjən han ninbanna ra. A yi a maala bənbə, a yi a ligayida barama xungbeen ye firin jəxən.

¹⁸ Ruti yi maali ito tongo, a siga a ra taani. A bata naxan birin malan, a sa na yita a mame ra. Ruti mən yi a donse dənxene so a mame yii.

¹⁹ Nowəmi yi Ruti maxədin, a naxa, “I sa maala nun donseni itoe birin malanxi minən yi? I yi walima nde a xee ma nun? Muxun naxan yi yengi dəxi i xən ma, Ala xa na kanna baraka!”

Awa, Ruti yi a fala a mame Nowəmi xa, a naxa, “N yi sa walima na xəmen nan ma xee ma naxan xili Boosu.”

²⁰ Nowəmi yi kabə, a naxa, “Alatala naxan ma hinan mi jənənə faxa muxune nun niiramane xa, na xa Boosu baraka.” Nowəmi mən yi a fala Ruti xa, a naxa, “Na xəməna, nxu bari boden na ra naxan en goronna tongə, a yi a yengi dəxə en xən ma.”

²¹ Nanara, Ruti Moyaba kaan yi a fala Nowəmi xa, a naxa, “Naxan dangu a birin na, Boosu mən yi a fala n xa a nxu nun a walikəne xa lu maala nde xabə han e yelin waxatin naxan yi.”

²² Nowəmi yi a fala Ruti xa, a naxa, “N mamuxuna, a lan ε nun jəxənle xa lu wale Boosu a xeeen ma. Xa i sa wali muxu gbetene xeeen ma, waxatina nde i tərəma nən.”

23 Awa, Ruti yi siga xεen ma, a lu wale Boosu walikε naxanle fəxə ra han e yelin maala nun murutun birin malanjε. Ruti mən yi lu a mame fəma.

3

Ruti a xεmε sətəfena

1 Ləxəna nde, Nowəmi yi a fala Ruti xa, a naxa, “N mamuxuna, n xa xemən fen i xa alogo i xa səwa.

2 I a kolon, na Boosu naxan tinxı ε nun a walikε naxanle yi wali, en nun na barixi nən. To jinbanna ra, Boosu sa a maala bənbəma nən.

3 Awa, Ruti, sa i maxa, i latikənənna nde so i ma. I yi i ya dugi fəjnine tongo, i yi i yitən. Na na dangu, i siga Boosu a malo bənbədeni. Koni a nama a kolon de a i na yi han a yelin a dəgedeni.

4 Awa, a sa xima dənaxan yi, i xaxili lu mənna xən ma. Boosu na xi waxatin naxan yi, i siga, i sa a mafelenni te, i yi i sa a san laben na. I lan i xa naxan liga, a tan yətəen na falama i xa nən.”

5 Awa, Ruti yi Nowəmi yabi, a naxa, “I naxan yo fala n xa, n na nan ligama.”

6 Nba, Ruti yi siga malo bənbədeni, a yi a liga alo a mame a yamarixi kii naxan yi.

7 Boosu yelingxina a dəgedeni, a niin yi fan a ma. A sa a sa maala dəxən, a xi. Ruti yi siga na yi dəjən, a yi Boosu a mafelenni te, a yi a sa a san laben na.

8 Kəε tagini, Boosu yi matugan, a xulun, a yi a maxətə, a yi a terəna naxanla saxin na a san laben na.

9 Boosu yi a maxədin, a naxa, “Nde i tan na?”

Ruti yi Boosu yabi, a naxa, “Mangana, n tan na a ra. I yengi dəxə n xən ma, i yi n goronna tongo,

bayo ε nun Nowεmi barixi nεn. Nayi, yandi, n futu.”

¹⁰ Boosu yi Ruti yabi, a naxa, “Alatala xa i baraka. I naxan ligaxi iki, na bata a yita n na fa fala i bata nxε xabilan binya. Na binyen gbo dangu i mame gbeen na i bata naxan liga a xa. I nε banxulan nεrεna nde fenε hali a findi se kanna ra hanma yiigelitεna, koni i mi tinxi na ma.

¹¹ Awa Ruti iki, i nama xamin, i na wa sese xεn ma a fala n xa, n na a ligε i xa amasεtε muxun birin i ya naxalan fajiyaa kolon taan kui.

¹² Nεndin na a ra, fa fala nxu nun Nowεmi barixin na a ra, koni xεmε keden na, na nun Nowεmi tagi so dangu n tan na.

¹³ Xi be to han tila xεtεnni, en na a matoε xa a tinε i goronna tongε. Xa a tin, na lan. Koni xa a mi tin, n bata n kεlε habadan Alatala yi fa fala n tan, Boosu, i goronna birin tongε. Ruti, i sa han xεtεnni.”

¹⁴ Nanara, a yi a sa Boosu san laben na han xεtεnni. Koni a yi keli subaxani amasεtε Boosu mi yi waxi a xεn ma a muxe xa a kolon fa fala a yi na yi nun.

¹⁵ Benun Ruti xa siga, Boosu yi a fala a xa, a naxa, “I ya xunbeli domaan ba i ma, i yi a yifulun be yi.” Ruti yi a xunbeli domani sa. Boosu yi maala ligaseen yε tongue naanin e nun naanin nεxεn sa Ruti a xunbeli domani. Boosu yi Ruti rate a ma. A yi siga a ra taani.

¹⁶ Ruti a konna lixina, a mame yi a maxεdin, a naxa, “N mamuxuna, nanse danguxi na?”

Ruti yi na feene birin yεba a xa Boosu naxan ligaxi a xa.

¹⁷ Ruti mən yi a fala a mame xa, a naxa, “Boosu maali ito soxi n yii nən, a n yii genla nama fa i fəma.”

¹⁸ Awa, Nowəmi yi a fala Ruti xa, a naxa, “Iki, diŋa han i yi a to a rəjanma kii naxan yi. Boosu mi dəxə fə a feni itoe birin yitən.”

4

Boosu yi Rutifutu

¹ Boosu yi siga taan so dəen na, a sa dəxə na. A yi na waxatin naxan yi, Elimeləki bari boden yətəen yi fa, Boosu bata yi naxan ma fe fala Ruti xa nun. Boosu yi xəmen xili, a naxa, “N xəyina, fa, i fa dəxə be.” A yi siga na yi a sa dəxə.

² Awa, Boosu yi taan fori muxu fu xili alogo e fan xa fa dəxə a fəma. E to fa dəxi na,

³ Boosu yi a fala a bari boden xa, a naxa, “Iki, Nowəmi mən bata fa sa keli Moyaba yamanani, a waxi Elimeləki a bəxən mati feni, en bari bodena.

⁴ A lan i xa feni ito kolon. Awa, xa i waxi a sara feni, a sara fonni itoe yəε xəri. Koni xa i mi waxi a xən ma, i na fala n tan Boosu xa amasətə xa i mi a sarama, a lan n tan yi a sara.” Na xəmen yi Boosu yabi, a naxa, “N tan a sarama nən.”

⁵ Boosu yi xəmen yabi, a naxa, “Nba, na lanxi. Koni xa i bəxəni ito sara Nowəmi ma, i Moyaba naxanla Ruti fan dəxəma nən i ya naxanla ra alogo bəxən xa lu a xəmen kəen ni naxan faxaxi.”

⁶ Xəmen yi Boosu yabi, a naxa, “N tinma nən nayi, i yi na xəen sara amasətə xa n na tongo, a mi nəe finde n kəen na n ma diine xa. I tan xa a sara amasətə a mi lan n tan yi a sara.”

⁷ Nba, na waxatini benun muxune xa yelin sare sodeni hanma benun e xa e yii seene masara e bode yi, keden yi a sankidin bama n̄en a sanni yamaan tagi, a yi a so boden yii naxan a seen sarama a ma. Na waxatini Isirayila kaane yi a yitama n̄en nayi fa fala feen birin bata j̄an e tagi.

⁸ Nanara x̄emēni ito yi a fala Boosu xa, a naxa, “I tan xa b̄oxən sara.” X̄emēn yi a sankidin ba a sanni, a yi a so Boosu yii.

⁹ Awa, Boosu yi a fala yamaan fonne birin xa e nun muxun naxanye yi na yi, a naxa, “E birin bata findi seren na to fa fala a n̄ batá Elimeléki nun Kiliyon nun Malɔn ma seene birin sara naxanye Nowēmi yii.

¹⁰ Naxan saxi na fari, Ruti Moyaba kaana, Malɔn ma kaja gilēn bata findi n̄ ma naxanla ra. Nayi, faxa muxun kon kaane mi fulama a k̄eēn na. A xabilana fe sigama n̄en ȳeēn na a muxun bonne ȳe e taani. E tan fonne bata findi seren na feni itoe yi.”

¹¹ Awa, kuntigine nun muxun bonne yi Boosu yabi, e naxa, “Awa, nxu bata findi seren na. Alatala xa i ya naxanla liga alo Rakeli nun Leya naxanye dii wuyaxine bari, ne yi findi Isirayila yamaan na. Ala xa i findi se kanna ra Efarata b̄onsənna ȳe. I m̄on yi findi xili kan gbeen na B̄etelémi taani.

¹² Alatala xa dii wuyaxi fi i ma fata na sungutunna Ruti ra, i xabilan yi gbo ayi alo Peresi mamandenner kii naxan yi Tamari naxan bari Yuda ma.”

Boosu nun a mamandenne

¹³ Awa, Boosu yi Ruti tongo, a findi a naxanla ra. Alatala yi Ruti baraka, a yi fudikan, a yi dii xemén sotə.

¹⁴ Nayi, naxanle yi a fala Nowemi xa, e naxa, “En xa Alatala tantun amasotə a bata mamandenna fi i ma to naxan a yengi dəxəma i xən ma. Ala xa diidini ito findi xili kan gbeen na Isirayila yamanani.

¹⁵ I rafan i mamuxun ma. Ruti mən bata fe fajin liga i xa hali dangu dii xemé solofera ra. Iki, Ruti bata mamandenna nde so i yii naxan i nii yifanma i ma, a yi i mali i ya foriyani.”

¹⁶ Awa, Nowemi yi diin tongo, a yi a maso a ra, a yi a yengi dəxə a xən ma.

¹⁷ E dəxə bode naxanle yi Ruti a dii xemén xili sa Obedi. E yi a fala muxun birin xa, e naxa, “Nowemi bata mamandenna sotə, dii xemén na a ra.” Awa, Obedi yi Yese sotə. Yese fan yi Manga Dawuda sotə.

¹⁸ E bənsənna muxune xinle ni itoe ra, keli Peresi ma han sa dəxə Manga Dawuda ra.

Peresi nan Xesirən sotə.

¹⁹ Xesirən yi Rami sotə.

Rami yi Aminadabo sotə.

²⁰ Aminadabo yi Naxason sotə.

Naxason yi Salimon sotə.

²¹ Salimon yi Boosu sotə.

Boosu yi Obedi sotə.

²² Obedi yi Yese sotə.

Yese yi Dawuda sotə.

Kisin Kiraan Kitabuna

**The Holy Bible in the Yalunka language of Guinea.
La Sainte Bible en langue Yalunka avec le titre: «Kisin
Kiraan Kitabuna» Publié par Traducteurs Pionniers
de la Bible en collaboration avec la mission MCA à la
Préfecture de Faranah, République de Guinée 2012**

**Copyright du text: © 2012—Traducteurs Pionniers de
la Bible. Cette création est mise à disposition selon le
Contrat Paternité-Pas d'Utilisation Commerciale-Pas
de Modification 3.0 Unporteddisponible en ligne**

**<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> ou
par courrier postal à Creative Commons, 171 Second
Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.**

copyright © 2012 Pioneer Bible Translators

Language: Yalunka

Translation by: Pioneer Bible Translators

..

© 2012 Traducteurs Pionniers de la Bible

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files
dated 10 Jul 2025
47153269-13a8-5fdd-8537-530b29da9f78